

ความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่น อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

คลังพลอย เอื้อวิทย์สุกร, พย.บ *

อรณิชา โพธิ์หมื่นทิพย์, นวค.สช *

บทคัดย่อ

พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นนำไปสู่ปัญหาทางสุขภาพและสังคม แต่การศึกษาความรู้และทัศนคติของวัยรุ่นใน จ.นครราชสีมา ต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศยังมีน้อย การวิจัยเชิงพรรณานี้จึงได้ทำขึ้นเพื่อศึกษาความรู้และทัศนคติต่อพฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่นในเขตพื้นที่ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ประชากรที่ศึกษาเป็นวัยรุ่นในโรงเรียนมัธยมศึกษา สุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิและแบบเป็นระบบ ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 382 คน จาก 5 โรงเรียน เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือน สิงหาคม - กันยายน พ.ศ. 2554 โดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ผลการศึกษาพบว่าวัยรุ่นส่วนมากเป็นเพศหญิง (ร้อยละ 64.40) อาศัยอยู่กับบิดามารดา (ร้อยละ 77.20) มีอายุเฉลี่ย 15 ปี (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.6) มีเกรดเฉลี่ย 2.73 เคยมีเพศสัมพันธ์ (ร้อยละ 17) เมื่อแบ่งระดับความรู้พบว่าวัยรุ่นส่วนมาก (ร้อยละ 30.04) มีความรู้ในระดับต่ำ และมีทัศนคติที่เหมาะสมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด (ร้อยละ 62.80) โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.33 พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศที่วัยรุ่นมีทัศนคติเห็นด้วยที่เหมาะสม คือการมีแฟนในวัยรุ่นไม่จำเป็นต้องมีเพศสัมพันธ์ โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.33 โดยสรุปผลการศึกษาวัยรุ่นนี้นักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นในระดับต่ำ แต่มีทัศนคติที่เหมาะสมอยู่ในระดับมาก จึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่โรงเรียนต้องจัดการเรียนการสอนเพศศึกษา พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นให้มีเนื้อหาที่เหมาะสมกับปัญหาของวัยรุ่น และควรกระตุ้นให้บิดามารดาและผู้ปกครองให้ความสนใจในกลุ่มวัยรุ่นอย่างเข้าใจและเห็นใจ

คำสำคัญ: ความรู้และทัศนคติ, พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ, วัยรุ่น

Teenage Knowledge about and Attitudes towards Sexual Risk Behavior in Muang District, Nakhon Ratchasima Province

Abstract

Teenage sexual risk behavior contributes to health and social problems, but little is known about knowledge and attitude of teenagers living in the capital city of Nakhon Ratchasima province. The objective of this descriptive study is to explore knowledge about and attitudes toward sexual risk behavior of the teenagers in Muang District, Nakhon Ratchasima province. Participants were randomly selected by using stratified and systematic sampling techniques. The sample was 382 students from five secondary schools. Data were collected from August to September 2011 using questionnaires and then analyzed by using descriptive statistics. The results revealed that most participants were female (64.40 %) and stayed with their parents (77.20%). Their average age was 15 years ($SD = 1.6$) and average grade (GPA) was 2.73. Seventeen percent of them have had sexual intercourse. Most of them (30.4%) had low level knowledge of sexual risk behaviors, but their attitude toward sexual risk behavior ranged from high to maximum (62.8%; $M = 4.33$). They rated highest ($M = 4.33$) in appropriate behaviors which was dating without sexual activities. In conclusion, the majority of teenagers in this study had poor knowledge of sexual risk behaviors. However, their attitudes towards sexual risk behaviors were relatively high. This data suggests all schoolteachers should provide sex education suitable for their students. To prevent sexual risk behaviors, parents should pay more attention to their teen children with more understanding and empathy.

Keywords: knowledge and attitudes, teenagers, sexual risk behaviors

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี วิทยาการใหม่ ๆ การเข้าถึงสื่อต่าง ๆ มีผลกระทบต่อวิถีชีวิต และสุขภาพของประชาชนทุกวัย วัยรุ่นเป็นกลุ่มหนึ่งที่ได้รับผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ เนื่องจาก วัยรุ่นเป็นวัยที่อยากเรียนรู้ อยากลองสิ่งใหม่ ๆ แต่ยังขาดประสบการณ์ในการดำรงชีวิต จึงไม่ตระหนักต่อ ผลเสียที่เกิดจากการกระทำที่รู้เท่าไม่ถึงการณ์ จึงทำให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมเสี่ยงต่าง ๆ เช่น การเลียนแบบผู้มี ชื่อเสียงในสังคม การทำตามกลุ่มเพื่อน ทำให้มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร การมั่วสุมทางเพศ ทั้งนี้เนื่องจาก วัยรุ่นเป็นวัยที่มีความต้องการและแรงขับทางเพศสูง จึงก่อให้เกิดการมีเพศสัมพันธ์เร็วในช่วงวัยรุ่น ซึ่งเป็น พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและจากการมีเพศสัมพันธ์เร็วในกลุ่มเหล่านี้ ก่อให้เกิดปัญหาหลักคือ จำนวนการติด เชื้อและการแพร่กระจายของโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะ โรคเอดส์ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญ ทางด้านสาธารณสุข มีรายงานสถานการณ์โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ พบว่า ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2527 ถึงวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2554 รวมทั้งสิ้น 370,474 ราย และมีผู้เสียชีวิต 97,952 ราย (สำนักระบาดวิทยา, 2554)

สาเหตุที่วัยรุ่นมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ เนื่องจาก วัยรุ่นเป็นวัยที่ไวต่อการยอมรับสิ่ง ใหม่ และมีการเปลี่ยนแปลงตนเองทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ เริ่มมีความคิดเป็นของตนเอง และต้องการเป็นที่ยอมรับของเพื่อน มีพฤติกรรมที่กล้าเสี่ยง ชอบทดลองหาประสบการณ์ใหม่ๆ โดยเฉพาะเรื่องเพศ อันเป็นผลมาจากพัฒนาการตามวัยและฮอร์โมนเพศที่เพิ่มขึ้น (รุจา ภูโพนุลย์, 2547) และการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและสิ่งแวดล้อมอย่างรวดเร็วส่งผลให้กระแสของข้อมูลข่าวสาร และสิ่งยั่วยุ ต่างๆเข้ามามีอิทธิพลต่อวัยรุ่น ซึ่งยังไม่สามารถคัดกรองและเลือกรับสิ่งต่างๆได้อย่างเหมาะสมมากนัก ทั้ง สภาพเศรษฐกิจ และสภาพทางสังคมที่ต้องแข่งขัน การให้เวลากับบุตรของผู้ปกครองน้อยลง เพราะการ ทำงานที่รัดตัว ส่งผลให้ผู้ปกครองไม่ใส่ใจที่จะสั่งสอนให้ข้อมูล สร้างค่านิยมและปลูกฝังคุณธรรมในเรื่อง เพศศึกษาอย่างเพียงพอ ไม่ทราบวิธีที่จะถ่ายทอดให้กับเด็ก มีทัศนคติต่อเรื่องเพศผิดจึงไม่สามารถให้ความรู้ แก่เด็กได้และไม่ต้องการให้เด็กได้มีความรู้เรื่องเพศ (กระทรวงสาธารณสุข, 2549)

จากการสำรวจข้อมูลการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรของจังหวัดนครราชสีมา พบว่า วัยรุ่นตั้งครรภ์อายุน้อย สูงถึงร้อยละ 18 และร้อยละ 13 ในระดับอำเภอเมือง (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครราชสีมา, 2554: 2) การจะให้วัยรุ่นหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ วัยรุ่นจะต้องรับรู้คุณค่า และตระหนักถึงความสำคัญของการปฏิบัติตัวที่ถูกต้อง เพื่อนำไปสู่การมีพฤติกรรมทางเพศอย่างเหมาะสม ทั้งนี้ต้องอาศัยความรู้และทัศนคติ ที่ถูกต้องเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและการมีค่านิยมที่ดีในชีวิตซึ่งส่งผลให้บุคคลสามารถควบคุมและ เสริมสร้างสุขภาพตนเองให้ดีขึ้น ดังนั้นการที่บุคคลมีความรู้หรือทัศนคติในการปฏิบัติตัวทางเพศที่ไม่ ถูกต้อง ถือเป็นพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ

คณะผู้วิจัยในฐานะบุคลากรด้านสุขภาพ รับผิดชอบงานส่งเสริมสุขภาพ จึงสนใจที่จะศึกษาเรื่องความรู้ และทัศนคติเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปเป็น แนวทางในการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศแก่วัยรุ่นให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่น อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

คำนิยามศัพท์

พฤติกรรมเสี่ยง หมายถึง การที่นักเรียนชายและหญิงมีปฏิกิริยาที่แสดงออกในเรื่องเพศที่เกิดขึ้นในระหว่างเพศตรงข้าม ซึ่งประกอบไปด้วยการติดต่อไปมาหาสู่ การไปเที่ยวด้วยกันสองต่อสอง การอยู่กันตามลำพังในที่ลับตา การโอบกอดและจูบ การกอดรัดขงมีเสื้อผ้าและไม่มีเสื้อผ้า การสำเร็จความใคร่ให้กันและกัน จนกระทั่งการมีเพศสัมพันธ์กัน

ความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ หมายถึง ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์การเรียนรู้ทั้งทางตรงและทางอ้อม ของนักเรียนมัธยมศึกษา โดยวัดจากแบบทดสอบที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นจาก การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การมีเพศสัมพันธ์ตั้งแต่อายุน้อย การมีเพศสัมพันธ์กับผู้ขายบริการ การดื่มสุราและใช้สารเสพติด การมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ใช้ถุงยางอนามัยและการมีคู่นอนหลายคน

ทัศนคติเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ หมายถึง ความรู้สึก ความคิดเห็น ความเชื่อของนักเรียนมัธยมศึกษา ที่เป็นผลจากประสบการณ์การเรียนรู้ ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศหรือ การกระทำที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อที่เกิดจากการมีเพศสัมพันธ์ โดยวัดจากแบบสอบถามทัศนคติที่ผู้ศึกษาได้สร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ใช้ถุงยางอนามัยและการมีคู่นอนหลายคน

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการศึกษา การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาภาคตัดขวาง (cross – sectional descriptive study) เพื่อศึกษาความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับ พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่น อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษา คือ วัยรุ่นในโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 27,625 คน จาก 12 โรงเรียนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified sampling) ของโรงเรียน ได้ 5 โรงเรียน หลังจากนั้นสุ่มเลือกห้องเรียนโดยใช้การสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) ก่อนเลือกผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้การสุ่มอย่างมีระบบ (systematic sampling) ผู้วิจัยคำนวณขนาดตัวอย่างโดยเลือกใช้ผลการศึกษาเรื่อง พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นชาย ในโรงเรียนสายสามัญ จังหวัดสงขลา และพัทลุง (กัญจณี พลอินทร์, 2551) ซึ่งได้ค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้ร้อยละ 30

สูตร

$$n = \frac{Z_{\alpha/2}^2 p(1-p)}{d^2}$$

n = ขนาดตัวอย่าง

Z = ค่าสถิติมาตรฐานได้ไ้คงปกติที่ $\alpha = 0.05$, $\alpha/2 = 0.025$, $Z_{\alpha/2} = 1.96$

P = สัดส่วนความรู้เรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศเท่ากับ 0.30

d = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับให้เกิดขึ้นในการประมาณค่าสัดส่วน $d = 0.05$

$$\text{การคำนวณ} \quad n = \frac{(1.96)^2 \times .30 \times .7}{(0.05)^2} = 322.69$$

ได้ขนาดตัวอย่างที่สามารถเป็นตัวแทนของประชากรอย่างน้อยที่สุดเท่ากับ 323 คน

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ชี้แจงวัตถุประสงค์และรายละเอียดของงานวิจัยให้กับกลุ่มตัวอย่างได้ทราบก่อนเข้าร่วมงานวิจัย ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างถูกเก็บไว้เป็นความลับ การนำเสนอผลวิจัยจะเป็นภาพรวมเพื่อประโยชน์ทางวิชาการเท่านั้น กลุ่มตัวอย่างมีสิทธิในการปฏิเสธเข้าร่วมงานวิจัยได้ตลอดเวลา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้เป็นแบบสอบถามความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่น ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง แบบสอบถามนี้แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านข้อมูลทั่วไปของวัยรุ่น จำนวน 17 ข้อ ด้านความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ จำนวน 24 ข้อ และด้านทัศนคติเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ จำนวน 24 ข้อ

ด้านความรู้ เกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ จำนวน 24 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน โดยนำผลคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์และแปลความหมาย ของระดับคะแนนโดยใช้หลักเกณฑ์ แบบอิงเกณฑ์เป็น 4 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2538) โดยคิดคะแนนที่ได้เทียบเป็นร้อยละ จากคะแนนเต็ม ดังนี้

ความรู้อยู่ในระดับดีมาก ได้คะแนนมากกว่าร้อยละ 80 ขึ้นไป (คะแนนมากกว่า 20 คะแนน)

ความรู้อยู่ในระดับดี ได้คะแนนระหว่างร้อยละ 70-79 (คะแนนระหว่าง 17-19 คะแนน)

ความรู้อยู่ในระดับปานกลาง ได้คะแนนระหว่างร้อยละ 60-69 (คะแนนระหว่าง 15-16 คะแนน)

ความรู้อยู่ในระดับต่ำ ได้คะแนนน้อยกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 59 (คะแนนน้อยกว่า 14 คะแนน)

ด้านทัศนคติต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ มีจำนวน 24 ข้อ ลักษณะคำตอบเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ โดยมีข้อคำถามทั้งเชิงบวกและเชิงลบ โดยมีเกณฑ์ ในการให้คะแนน คือ ในข้อคำถามเชิงบวก เห็นด้วยอย่างยิ่ง = 5 คะแนน ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง = 1 คะแนน ส่วนในข้อคำถามเชิงลบ เห็นด้วยอย่างยิ่ง = 1 คะแนน ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง = 5 คะแนน หลังจากนั้นนำคะแนนเฉลี่ยจากแบบสอบถามทัศนคติเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นที่ได้มาแปลผลโดยใช้ค่าเฉลี่ย 5 ระดับ ตามวิธีของ บุญชม ศรีสะอาด

(2538: น.166) โดยค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีทัศนคติที่เหมาะสมในระดับมากที่สุด ส่วนค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีทัศนคติที่เหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ด้วยการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา โดยด้านข้อมูลทั่วไปวิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ วิเคราะห์โดย การแจกแจงความถี่ ร้อยละค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านทัศนคติวิเคราะห์โดย การหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 64.40) อาศัยอยู่กับบิดามารดา (ร้อยละ 77.20) บิดามารดามีสถานภาพสมรสและอาศัยอยู่ด้วยกัน (ร้อยละ 72.00) วัยรุ่นในกลุ่มที่ศึกษามีอายุเฉลี่ย 15 ปี (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.6 ปี) มีเกรดเฉลี่ยเท่ากับ 2.73 ได้รับเงินค่าใช้จ่ายเฉลี่ยเดือนละ 2009.37 บาท ค่าใช้จ่ายของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับจากบิดามารดา (ร้อยละ 86.60) ส่วนใหญ่มีเพื่อนสนิทต่างเพศ (ร้อยละ 70.90) กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 17 เคยมีเพศสัมพันธ์มาก่อน โดยในกลุ่มผู้ที่เคยมีเพศสัมพันธ์พบว่าการใช้ถุงยางอนามัย ร้อยละ 73.38 เคยได้รับความรู้เรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศจากครูมากที่สุด (ร้อยละ 70.70) รองลงมาได้รับความรู้จากสื่อโทรทัศน์ (ร้อยละ 51.3) และจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข (ร้อยละ 50.00) ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาส่วนมากมีคะแนนเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศเท่ากับ 16.09 คะแนน (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 4.58 คะแนน) ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับอยู่ในระดับปานกลาง คือค่าคะแนนอยู่ระหว่างร้อยละ 70-79 (คะแนนดิบอยู่ระหว่าง 17-19 คะแนน) แต่ส่วนมาก (ร้อยละ 30.40) มีคะแนนเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศอยู่ในระดับต่ำ รองลงมา คือ ระดับดีมาก (ร้อยละ 26.40) และระดับดี (ร้อยละ 24.90) ตามลำดับ ดังเสนอในตารางที่ 1

ตารางที่ 1

จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

ระดับคะแนน	จำนวนคน	ร้อยละ
ความรู้อยู่ในระดับต่ำ (คะแนนต่ำกว่า 14)	116	30.40
ความรู้อยู่ในระดับปานกลาง (คะแนนระหว่าง 15-16)	70	18.30
ความรู้อยู่ในระดับดี (คะแนนระหว่าง 17 -19)	95	24.90
ความรู้อยู่ในระดับดีมาก (คะแนนมากกว่า 20)	101	26.40
รวม	382	100.00

โดยกลุ่มตัวอย่างได้รับความรู้มาจากครูมากที่สุด (ร้อยละ 70.70) รองลงมาได้รับความรู้จากทีวี (ร้อยละ 51.30) และจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข (ร้อยละ 50.00) เมื่อพิจารณาความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศออกเป็นรายด้าน พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความรู้ในระดับปานกลาง ได้แก่ มีความรู้เกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ใช้ถุงยางอนามัยทำให้มีโอกาสติดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ได้ (ร้อยละ 87.70) รองลงมาการดื่มสุราทำให้วัยรุ่นขาดความยับยั้งคิดและเป็นสาเหตุให้มีเพศสัมพันธ์โดยไม่ตั้งใจได้ (ร้อยละ 87.20) ส่วนความรู้ที่ถูกต้องในเรื่องวัยรุ่นเสี่ยงต่อการเกิดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์จากการมีเพศสัมพันธ์จากเพื่อนด้วยกันไม่ทำให้ติดเชื้อโรค และการมีเพศสัมพันธ์กับคนที่เรารู้จัก ไม่ทำให้ ติดเชื้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ร้อยละ 81.70 เท่ากันและตอบผิด ร้อยละ 68.30 ในเรื่องถุงยางอนามัยสามารถป้องกันโรคติดต่อได้ 100 เปอร์เซ็นต์

ทัศนคติต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศมีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 3.76 (ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐานเท่ากับ 0.68) ซึ่งแปลผลได้ว่าทัศนคติของวัยรุ่นต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศที่เหมาะสมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.51 – 4.50 คะแนน) โดยกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาส่วนใหญ่ (ร้อยละ 62.80) มีคะแนนเฉลี่ยทัศนคติต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศที่เหมาะสมอยู่ในระดับมาก รองลงมา มีคะแนนอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 20.70) และระดับมากที่สุด (ร้อยละ 8.90) ตามลำดับ ดังเสนอในตารางที่ 2

ตารางที่ 2

จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับทัศนคติที่เหมาะสมเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ
โดยรวม

ระดับทัศนคติที่เหมาะสม	จำนวนคน	ร้อยละ
ระดับน้อยที่สุด (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-1.50)	0	0.00
ระดับน้อย (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.51-2.50)	29	7.60
ระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.51- 3.50)	76	20.70
ระดับมาก (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.51- 4.50)	240	62.80
ระดับมากที่สุด (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.51-5.00)	34	8.90
รวม	382	100.00

เมื่อพิจารณาทัศนคติเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศเป็นรายด้านพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติที่เหมาะสมเป็นส่วนใหญ่ในทุกด้าน คือ มีทัศนคติเห็นด้วยกับการมีแฟนในวัยรุ่นไม่จำเป็นต้องมีเพศสัมพันธ์ (คะแนนเฉลี่ย 4.33) รองมามีความเห็นด้วยว่าการมีคู่นอนหลายคนทำให้เสี่ยงต่อการติดโรคเอดส์ได้มากกว่าการมีคู่นอนเพียงคนเดียว (คะแนนเฉลี่ย 4.16) และสังคมไทยยอมรับเฉพาะเพศชายเท่านั้นที่สามารถมีเพศสัมพันธ์ได้ก่อนแต่งงาน (คะแนนเฉลี่ย 3.74) และคิดว่าการทำแท้งไม่ใช่การแก้ปัญหาของการตั้งครรภ์ที่ไม่ตั้งใจ (คะแนนเฉลี่ย 4.42) รองมาการมีคู่นอนหลายคนไม่ได้หมายถึงการมีเสน่ห์ (คะแนนเฉลี่ย 4.13) เมื่อพิจารณาทัศนคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 71.00) มีทัศนคติที่เหมาะสม คือ การมีเพศสัมพันธ์กับหญิงขายบริการเป็นการผ่อนคลายทางเพศ (คะแนนเฉลี่ย 3.78) และการมีเพศสัมพันธ์กับหญิงขายบริการทางเพศเป็นเรื่องธรรมดา (คะแนนเฉลี่ย 3.81)

ด้านทัศนคติเกี่ยวกับการดื่มสุราการใช้สารเสพติด พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติในการดื่มสุราเป็นการแสดงออกถึงการเป็นผู้ชาย (คะแนนเฉลี่ย 3.81) การดื่มสุราช่วยให้วัยรุ่นกล้าแสดงออก (คะแนนเฉลี่ย 3.39) การดื่มสุราจนเมามาอาจทำให้มีเพศสัมพันธ์ที่ขาดการป้องกันได้ (คะแนนเฉลี่ย 4.05) ส่วนด้านทัศนคติการมีเพศสัมพันธ์โดยใช้ถุงยางอนามัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีคะแนนทัศนคติอยู่ในระดับดีมากที่สุด คือเห็นด้วยกับการใช้ถุงยางอนามัยทั้งกับคนรู้จัก และผู้หญิงขายบริการ คะแนนเฉลี่ย 4.07 เท่ากัน

การอภิปรายผลการศึกษา

ผลการศึกษาความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่น อำเภอเมือง จังหวัด นครราชสีมา พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับต่ำและมีทัศนคติที่เหมาะสมต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในระดับมากซึ่งสามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาดังนี้

ความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับต่ำ อาจจะเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างมีอายุเฉลี่ยอยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนต้น (อายุเฉลี่ย 15 ปี) จึงอาจจะเพิ่งเริ่มความสนใจและหาความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศ อย่างไรก็ตามผลการศึกษาครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของกัญจน์ พลอินทร์ จิตพร อิงคถาวร และสุริย์พร กฤษเจริญ (2551) ซึ่งพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้เรื่องเพศศึกษาอยู่ในระดับมาก ซึ่งอาจเป็นเพราะการวิจัยของ กัญจน์ พลอินทร์และ เป็นการศึกษานักเรียนชายตอนกลาง คือ เป็นนักเรียนในโรงเรียนสายสามัญในช่วงชั้นที่ 4 (อายุประมาณ 15-18 ปี) ซึ่งอาจมีความสนใจเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศและกล้าที่จะแสวงหาความรู้มากกว่าวัยรุ่นหญิงดังที่พบในการศึกษารุ่นนี้

เมื่อพิจารณาความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศออกเป็นรายด้าน คือการมีเพศสัมพันธ์เมื่ออายุน้อย การมีเพศสัมพันธ์กับหญิงขายบริการ การดื่มสุราและการใช้สารเสพติด การมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ใช้ถุงยางอนามัยและการมีคู่นอนหลายคน พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความรู้ในระดับปานกลาง ในเรื่องการมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ใช้ถุงยางอนามัยทำให้มีโอกาสติดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ได้ รองลงมาการดื่มสุราทำให้วัยรุ่นขาดความยับยั้งคิดและเป็นสาเหตุให้มีเพศสัมพันธ์โดยไม่ตั้งใจได้ ส่วนความรู้ที่ถูกต้องในเรื่องวัยรุ่นเสี่ยงต่อการเกิดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์จากการมีเพศสัมพันธ์จากเพื่อนด้วยกันไม่ทำให้ติดเชื้อโรค และการมีเพศสัมพันธ์กับคนที่เรารู้จัก ไม่ทำให้ ติดเชื้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และการใช้ถุงยางอนามัยสามารถป้องกันโรคติดต่อได้ 100 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งเป็นความรู้ที่ไม่ถูกต้อง เพราะการใช้ถุงยางอนามัยไม่สามารถป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ได้ 100 เปอร์เซ็นต์ เนื่องจากอาจเกิดการใช้ที่ไม่ถูกวิธี หรือถุงยางอนามัยหมดอายุ เสื่อมคุณภาพ เป็นต้น

ส่วนแหล่งความรู้ของวัยรุ่นนั้นส่วนมากได้รับจากครูเพราะกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่อยู่ในสถานศึกษา ดังนั้นความรู้ส่วนมากจึงได้มาจากการเรียนการสอนของครูเป็นหลัก วัยรุ่นอีกร้อยละ 51.30 ได้รับความรู้จากสื่อทางโทรทัศน์ อาจเป็นเพราะเป็นสื่อที่เข้าถึงได้ง่าย ส่วนอีกร้อยละ 50 ได้รับความรู้จากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ดังนั้นสถานศึกษาควรสำรวจว่านักเรียนยังขาดความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในประเด็นใดบ้าง เพื่อพัฒนาการให้ความรู้แก่นักเรียน ได้อย่างตรงประเด็น นอกจากนี้โรงเรียนควรเน้นการสอนในหัวข้อที่จะป้องกันเกิดปัญหาทางสุขภาพและสังคม เช่น การป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และการป้องกันการตั้งครรภ์ เป็นต้น ส่วนการได้รับความรู้จากสื่อโทรทัศน์และจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขยัง

ถือว่ามีน้อย การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ทางสื่อ จึงควรจัดหัวข้อให้เหมาะสมกับความต้องการวัยรุ่น โดยมีรูปแบบและวิธีการนำเสนอที่น่าสนใจ และเจ้าหน้าที่สาธารณสุขควรจัดการให้บริการเชิงรุกเพื่อให้วัยรุ่นได้รับข้อมูลอย่างถูกต้อง ซึ่งจะช่วยให้วัยรุ่นรู้จักคิด วิเคราะห์ และเลือกดำเนินชีวิตทางเพศได้อย่างเข้าใจ มีสติ และ รับผิดชอบทั้งต่อตนเองและคนที่เกี่ยวข้อง รู้จักการละเว้นการมีเพศสัมพันธ์ (เบญจรัตน์ สุรินเพือก, กนิษฐา จำรูญสวัสดิ์, จรวยพร สุภาพ, และพิมพ์สุรางค์ เตชะบุญเสริมศักดิ์, 2553) มีผลทำให้วัยรุ่นมีเพศสัมพันธ์ช้าลง และลดความเสี่ยงที่จะเกิดผลกระทบในทางลบอันเนื่องมาจากการมีเพศสัมพันธ์

ทัศนคติเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติที่เหมาะสมอยู่ในระดับมากซึ่งอาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างเรียนและอาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมืองนครราชสีมา และส่วนใหญ่ได้อาศัยอยู่กับบิดามารดา ซึ่งมีสถานภาพสมรสที่อยู่ด้วยกัน ครอบครัวจึงเป็นสถาบันหลักในการปลูกฝัง ค่านิยม ความเชื่อ ที่ถูกต้อง ให้แก่วัยรุ่น โดยวัยรุ่นจะเรียนรู้และเลียนแบบจากผู้ใกล้ชิด เช่น บิดา มารดา ญาติผู้ใหญ่ในครอบครัว ครอบครัวควรจะปลูกฝังในค่านิยมประเพณีที่ถูกต้องในเรื่องวัฒนธรรมการมีครอบครัวที่อบอุ่น สอดคล้องกับการศึกษาของลัษนา ฉายศรี จรวยพร สุภาพ ปิยะธิดา ขจรชัยกุล และปรารณา สติชัยวิภาวี (2553) ที่พบว่าบุคคลที่พักอาศัยอยู่ด้วย มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยวัยรุ่นที่อาศัยอยู่กับญาติจะมีสัดส่วนพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ คือวัยรุ่นที่อาศัยอยู่กับพ่อแม่

กลุ่มประชากรที่ศึกษาเป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียน ถือว่ามีความสำคัญเป็นอันดับสอง รองจากสถาบันครอบครัวในการที่จะต้องปลูกฝังค่านิยมที่ถูกต้องในเรื่องเพศแก่เด็กในปัจจุบันการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาอยู่ในหลักสูตรการเรียนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ ในวิชาสุขศึกษา วิทยาศาสตร์ชีววิทยา โดยเน้นการสอนสรีรวิทยา การเจริญเติบโตของร่างกายและพัฒนาการทางเพศ การติดต่อกับเพศตรงข้าม การมีครอบครัว การอยู่ร่วมกันในสังคม และครูสามารถถ่ายทอดความรู้เหล่านี้ให้กับเด็กได้ในหลักสูตรที่กำหนดไว้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้นักเรียนยังสามารถหาความรู้ได้เพิ่มเติมจากสื่อต่างๆที่มีในสังคม เช่น นิตยสาร โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต เข้าสู่ชุมชน ครอบครัวได้ เป็นตัวกลางในการถ่ายทอดความรู้ต่างๆให้กับวัยรุ่นได้ดี ทันเหตุการณ์

เมื่อพิจารณาทัศนคติเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติที่เหมาะสมเป็นส่วนใหญ่ในทุกด้าน โดยเห็นด้วยกับการมีแฟนในวัยรุ่นไม่จำเป็นต้องมีเพศสัมพันธ์ การมีคู่นอนหลายคน ทำให้เสี่ยงต่อการติดโรคเอดส์ได้มากกว่าการมีคู่นอนเพียงคนเดียว สังคมไทยยอมรับเฉพาะเพศชายเท่านั้นที่สามารถมีเพศสัมพันธ์ได้ก่อนแต่งงาน การทำแท้งไม่ใช่การแก้ปัญหาของการตั้งครรภ์ที่ไม่ตั้งใจ และการมีคู

นอนหลายคนไม่ได้หมายถึงการมีเสน่ห์ ซึ่งในขณะที่วัยรุ่นชายไทยในสังคมปัจจุบันยอมรับการมีคู่นอนหลายคนเป็นเรื่องธรรมดา (กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข, 2547)

เมื่อพิจารณาทัศนคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีทัศนคติที่เหมาะสม เช่น การมีเพศสัมพันธ์กับหญิงขายบริการเป็นการผ่อนคลายทางเพศ และ การมีเพศสัมพันธ์กับหญิงขายบริการทางเพศเป็นเรื่องธรรมดา นักเรียนส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับบิดามารดา ซึ่งยังไม่มีประสบการณ์และการใช้บริการทางเพศ ส่วนด้านทัศนคติเกี่ยวกับการดื่มสุราการใช้สารเสพติด พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีคะแนนทัศนคติอยู่ในระดับดีเช่นกัน โดยมีความเห็นว่าการดื่มสุราก่อนการมีเพศสัมพันธ์ สามารถป้องกันโรคเข้าสู่ร่างกาย เนื่องจากมีป้องกันโรคเข้าสู่ร่างกาย เนื่องจากมีระดับแอลกอฮอล์สูง อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาทัศนคติการดื่มสุราพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติในการดื่มสุราเป็นการแสดงออกถึงการเป็นผู้ชาย การดื่มสุราช่วยให้วัยรุ่นกล้าแสดงออก และการดื่มสุราจนเมาอาจทำให้มีเพศสัมพันธ์ที่ขาดการป้องกันได้ สอดคล้องกับรายการข้อเสนอแนะเชิงนโยบายของกระทรวงสาธารณสุข (2549) พบว่ากลุ่มนักเรียนมัธยมต้นและนักเรียนอาชีวศึกษามีการดื่มสุรา เครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้นในปัจจุบันพบว่าสื่อมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของวัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยที่ชอบเลียนแบบสิ่งต่างๆที่เข้ามาในวิถีชีวิตประจำวันและนำไปเลียนแบบเป็นตัวตนของตนเอง ส่วนด้านทัศนคติการมีเพศสัมพันธ์โดยใช้ถุงยางอนามัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีคะแนนทัศนคติอยู่ในระดับดีมากที่สุด คือเห็นด้วยกับการใช้ถุงยางอนามัยทั้งกับคนรู้จัก และผู้ขายบริการ

ข้อเสนอแนะต่อการนำผลการศึกษาไปใช้

1. ครู เจ้าหน้าที่ทางสาธารณสุข ตลอดจนบุคลากรใน หน่วยงานที่รับผิดชอบควรหาแนวทางในการให้ความรู้กับนักเรียนที่ถูกต้อง ปลุกฝังทัศนคติที่ถูกต้องเพื่อป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงในการติดสารเสพติดได้ และอาจเสี่ยงต่อการติดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ได้
2. โรงเรียนและสถานีโทรทัศน์ควรพัฒนาสื่อและรูปแบบการเรียนการสอนให้มีเนื้อหาสาระที่ดีเหมาะสมกับวัยรุ่น และควรให้ครอบคลุมกับนักเรียนทุกคน
3. ครู เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และผู้ปกครองควรร่วมกันเฝ้าระวังพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่น
4. เจ้าหน้าที่สาธารณสุขควรพัฒนางานระบบการบริการดูแลสุขภาพวัยรุ่นให้มีคุณภาพอย่างครบวงจร เพื่อให้ความช่วยเหลือและป้องกันปัญหาสังคมแก่เยาวชนของชาติซึ่งเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญในการพัฒนาประเทศไทยในอนาคตต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงสาธารณสุข. (2549). รายงานข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงในเด็กนักเรียน. เอกสารอำนวยการกระทรวงสาธารณสุข.
- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2547). การทบทวนสถานการณ์เรื่องพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น การสร้างเสริมทักษะชีวิตและการให้คำปรึกษา. กรุงเทพฯ.
- โกเมธ ธนรัตน์พิศาล. (2550). ความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนชนเผ่าในโรงเรียนมัธยมขยายโอกาส อำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน. สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- กัญจน์ พลอินทร์, ฐิติพร อิงคถาวร, และสุริย์พร กฤษเจริญ. (2551). พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นชายในโรงเรียนสายสามัญ, คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- เบญจรัตน์ สุชินเพือก, กนิษฐา จำรูญสวัสดิ์, จรวยพร สุภาพ, และพิมพ์สุรางค์ เตชะบุญเสริมศักดิ์. (2553). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการละเว้นการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ. วารสารสาธารณสุขศาสตร์. 40(3). 302-311.
- ลัษณา ฉายศรี, จรวยพร สุภาพ, ปิยะธิดา ขจรชัยกุล, และปรารธนา สติชัยวิภาวี. (2553). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. วารสารสาธารณสุขศาสตร์. 40(2). 161-173.
- รุจา ภูโพนุลย์. (2547). การสร้างเสริมสุขภาพวัยรุ่นแบบมีส่วนร่วม (พิมพ์ครั้งที่1). กรุงเทพมหานคร: ห.จ.ก. โนเบิล.
- สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครราชสีมา. (2554). รายงานอนามัยแม่และเด็ก. นครราชสีมา: สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครราชสีมา.
- สำนักกระบาดวิทยา. (2549). รายงานสถานการณ์โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์. กรุงเทพฯ: กระทรวงสาธารณสุข.
- สำนักกระบาดวิทยา. (2554). รายงานสถานการณ์โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์. กรุงเทพฯ: กระทรวงสาธารณสุข.